

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Széchényi-utca SIMON-ház Kuna József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETME NYEK,

előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szerkesztésével illető
minden körülmények ideintéendőik.

Érmentetlen levelek csak ismert kzeketől
fogadtattak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen a p o n k é n t, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidéki postán küldve	
Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Ot-hasábsorú egy soros beiktatásért 50
Bélyeg minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyitott 4 hasábsorú beiktatásért 20 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
ajánlatok ára 50 krajczár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Szerda Augusztus 7.

155. szám.

Budapest aug. 5. 1889.

Mig Angliában a német ország látogatása által a német-angol barátság újra támadása üli ünnepeket, s vele az európai béke új szilárdítást biztosított nyer, addig Franciaország köztársasági pártja, mely jelenleg a világ első országa felett uralkodott, vissza emlékeztetést tart most 1789. augusztus negyedikére, melynek éjjelén az emberjog kimondatott.

Büszke visszaemlékezés ez, mert e mondás rázta le azóta sok néposztály rabbilineseit s szüntette meg azon előjogokat, a melyekkel való visszaélés anynyi nyomort, elnyomatást, jogsérelmet, lealázást okozott a nép tömegének. Ez augusztusi éjjelen született meg a szabadság megváltója, a jogállam utmutatója azon örökigaz eszmék formájában, melyek az ember természetesen, elidegeníthetetlen, szent joga alatt értetnek. Amit a bölcseségek között első sorban Rousseau kigondoltak, e törvény alkotói kimondás által életre kelt, azon célzattal, hogy az állam és társadalom szilárd alapja legyen, a feudális államnak s előjogoknak nyomra se maradjon, minden francia szabad legyen, mindenki törvény előtt egyenlő s hivatalra, méltóságra egyformán képes legyen, a tehetség s jellem egyedüli feltételei mellett; felelős legyen a közigazgatás, független s felelőtlen az igazság szolgálatát, szabad a szó s a nemzet jogosult a törvényhozásban s a tulajdon szent legyen.

Gyönyörű eszmék — s ez a csodálatos, hogy azok kimondása teremté meg a tömeg zsarnokságát, s a legégbekiáltóbb vérengzéseket a tulajdon szentségének lábbal tapodását, az ellenvélemény könyörtelen üldözését; úgy hogy utóljára egy lángeszű zsarnok jött végig verve a világot s dicsőségének vakító lángnyelvével ezt akarta beedzeni a francia

nemzeti meggyőződésbe, hogy egyenlőség nem lehet, de a nemzet jobbja, ha a tömeget boldogíthatják joggal viselhetik a megkülönböztetés a kiváltság előnyeit és méltóságait.

Persze nem is csuda, hogy az emberjog hirdetői olyan hamarosan kudarcot valottak. Annak oka a világi dolgokban való jár tlanságuk, tapasztalatlanságuk volt. Nem voltak politikailag iskolázottak, fogalmuk sem volt a kormányzatról, eget ostromló idealizmusuk hitte, hogy elég az eszméket törvényben kimondani s ezek rögtön az életbe is átmennek. Feledték, hogy az eszmék könnyen megférnek egymással, de térben keményen ütköznek a tárgyak.

A szent eszmék hirdetése a legborzasztóbb anarchiát termé meg egyszerre, senki sem gondolt arra, hogy az új jognak, új kötelesség felel meg, mindenki azt érté csak ki az emberjogból, — hogy született a szabadság azt tenni vagy nem tenni mi nekünk tetszik, s senki sem gondolt arra, hogy ez egyéni önkény a társadalmi együttléttel által természetesen korlátozandó.

Ez által Franciaország egy csomó zsenialis, de mértéknélkül nagyszájú kapzsi despotá körmei közé került, a jakobinusokéba, akiknek vérszomja majd mind vérpadra huzoltatta az emberjog diadalra juttatóit is. Az pedig csak természetes volt, hogy az aristokratákat, mint az új „állami“ rend ellenségeit lemészároltassák: hogy vagyonos volt az mellékes, s hogy azt lefoglalóik s maguk közt szétzsákmányolták, még mellékesebb dolog levén. Az emberjog isteni szavával visszaélő önző zsarnokok uralma annyira megundorította a francia népet, hogy a nagy lángeszű korona zsarnok, ki a rendet helyreállította a nemzet egyhangú üdvizsgálása által fogadtatott.

Azóta ez eszmék diadalut tartottak Európában, de valamint Franciaor-

szágnak úgy más országnak sem volt sok szerencséje velük. A jogosulttá lett nemzet önkormányzatát ismét csak egyesek uzarpálják, avval a különbséggel, hogy míg a régi kor államszervezetének fő alapja a születés, a másiké a pénzjoga. Tudjuk, hogy a tömegek az utóbbinak nyomása alatt is szenvedhetnek valamicskét

Önkénytesek jövője. Tudvalevő dolog, hogy az új véderőtörvény sok tekintetben módosította az önkénytesekre vonatkozólag eddig érvényben volt intézkedéseket. Az új szabályzat legközelebb nyomtatásban is meg fog jelenni. Azok az önkénytesek, a kik ez év október elsején kezdenek szolgálni, már az új instrukciók alá tartoznak, melyeknek főbb irányelvei a következők: Az önkénytesek kiképzésében a gyakorlati szolgálatra fektetendő a főszó, hogy így belőlük is jó és használható csapatok váljanak. Ennek az elvnek következtében a praktikus kiképzés tárgyait az elméletiek rovására tetemesen kibővítették. Az utóbbiakból egyedül a taktika, a tábori szolgálat, a gyakorlati- és szolgálati szabályzat marad meg eddigi terjedelmében, míg a többiek pusztán csak az alaptalakra fognak szorítkozni. Eddig teljes hat hónap volt az elméleti kiképzésnek száma, ezután pedig az önkénytesek már március végén beosztják a csapatartalékokhoz gyakorlati szolgálatra. Az önkénytesek erkölcsi képességei felett az egész tisztikar, praktikus alkalmazhatósága felett pedig a vizsgáló bizottság fog intézkedni. Az önkénytes iskolák főnökei ezentul csak kapitányok lehetnek. Egy-egy önkénytes-iskolába legfeljebb 45 növendék vehető fel. Egyik új intézkedése az új szabályzatnak az, hogy az önkénytesek ezentul csak a fegyveremet választhatják meg, a melyben szolgálni akarnak, de a helyet, ahol tényleges szolgálatra vonulni kötelesek, a katonai hatóságok állapítják meg.

Külföld.

Az orosz czár németországi látogatása, mint Berlinben hiszik, közvetlen küszöbön áll. Valószínűleg ezzel függ össze az, a mit az újabb táviratok jelentenek, hogy Oroszország most már egész határozottan tisztázni törek-

szik magát ama gyamu aól, hogy a krétai zavarokat ő szítja, vagy legalább titkon támogatja. Mert csakugyan összeférhetetlen a nemzetközi etikettel, hogy Oroszország uralkodója látogatást tegyen Németország uralkodójánál, s ugyanakkor oly forradalmi igazságokat pártfogoljon, melyek kinos visszahatással lehetnek ugyancsak a németcsászárnak tervben levő görögországi utazására. Jellemző különben a német hadseregben uralkodó hangulatra, hogy egy Potsdamban a napokban tartott katonai gyakorlat alkalmával egy ottani őrnagy beszédet tartott zászlóaljához s azt arra figyelmeztette, hogy legközelebb két dicszemenl fog a csapat résztvenni: Ausztria-Magyarország és Oroszország uralkodója előtt. Felhívta a katonákat, hogy mutassák ki használhatóságukat és a csapat kitűnőségét, hogy az osztrák-magyar uralkodó láthassa, mily derék s zövétségesek van, az orosz czár pedig meggyőződhesse, hogy mily féltelmetes ellenfelelesz.

A krétai zavarok lecsendesítése lassan, és nehezen megy. A diplomatiai világban, mint látszik, azt remélik, hogy a pacificatio vérontás nélküli is eszközölhető lesz. Meglehet. De a tény, hogy Athénbe ezrivel érkeznek a menekültek a szigetéről s hogy Photiades, római török követ a porta s a szultán unszolására sem volt eddig hajlandó békeltetési missiót vállalni Kréta szigetén. E dolgok arra látszanak mutatni, hogy a portára váró feladat épen nem lesz könnyű.

Az emberi jogok proklamálásának száz éves fordulója.

Augusztus 5-dike volt a francia forradalom legtermékenyebb napja, mivel minden művelt nemzetnél bemenetet talált s előbb vagy később minden országban e öidőzte a feudális urasági társadalmi szervezet fölbonthatását, a jobbágyág felszabadítását, a földesur terhek eltörlését, a közteherviselés kimondását s az általános védkötelezettség behozatását. Szóval a modern demokracia ezen a napon Párisban született s mivel csak 100 éves, még mindenféle gyermekkorát éli, ámbar igen sokan vannak, akik már is elszereznék temetni. —

Az 1789. évi aug. 4-5 közti versaillesi éjjeli története nem épen ismeretlen valami

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A hivatal.

Regény.

Irtá: Vértési Arnold.

(Fol. tatás.)

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

Molnár Károly elveszti második pártfogóját is.

— Bizonyára, kedves öcsém . . . bizonyára igen szívesen . . . a mi lehetséges . . . bizonyára . . .

Nemeczy Mihály miniszteri tanácsos ur csak ümmögött, hímz-hámoz, sem igent, sem nemet nem mond s egyáltalán nem tudja, hogy mire határozza magát szemben azzal a meglepő hallatlan kéréssel, a mivel Zarándy Ervin előállt.

Micsoda vakmerőség az ettől a fiatal embertől? Hogy Nemeczy miniszteri tanácsos ur giráljon nekik váltót? Két olyan semmi-házi koldusnak, mint Zarándy Ervin meg a sógora! Hát megbolondultak ezek az emberek?

És mily könnyedén, mily büszkén, mily gavalléros fesztelenséggel adja elő az egész dolgot ez a semmiházi. Mintha csak az apja állna itt, az a döllyős Zarándy Benő. Mintha csak az mondaná szokása szerint:

— Nagyon leküteleznél, ha ezt a csekélységet . . .
A fia is éppen így mondja: ezt a csekélységet! Hum, négyszáz forint csekélység neki!

De a miniszteri tanácsos urnak nem csekélység. S kedve volna ki is jelenteni az urnak, hogy ilyen impertinens kívánságokkal ne alkalmatlankodják önála, ő eleget fizetett már az ifju ur apjéért. De a megtontolás visszatartoztatja. Az olyan ravasz, vén róka mindjárt a titkos rugókat keresi. Vilá-

gos, hogy ez a fiatal ember nem mert volna magától idejönni.

Annnyira világos, hogy a méltóságos ur egyszerre tisztába jön az egészszel. Sejtett ő már tegnap valamt. Az új menyecske nagyon hidegen fogadta látogatását s a mint kissé ostromolni kezdte volna a miniszteri tanácsos ur, mindjárt beszólitotta az öreg aszszonyt.

Persze, persze, nem kellett volna üres kézzel menni. Ő méltósága tegnap este s ma reggel gondolkozott is már azon, hogy mi volna a legillendőbb ajándék? Egy szép karperec? Vagy egy pár nyakba való gyöngyfüzér? Néha igen olesón hozzá juthat az ember gyönyörű drága gyöngyökökhöz.

De azt nem sejtette a méltóságos ur, hogy ilyen egyenes uton álljanak elő: nekünk pénz kell.

— Hum, hum, igen szívesen, kedves öcsém . . . a mit lehet . . . bizonyára, — nyugó a méltóságos ur, mert még most sem tudja elhatározni, hogy mit tegyen.

A kockázattal nem látszik valami nagy-nak, hisz ezeken az embereken lassacskán be hajthatja azt a pénzt. Csak hogy az ilyen követelések, ha egyszer elkezdődtek, rendszeren folytatódnak is. Eleinte könyörgőnek, aztán fenyegetőznek, nyilvánossággal, botránnyal. Mennél engedékenyebb az ember annál vakmerőbbek lesznek.

Oh, ezt meg kell fontolni nagyon jól. Ő méltósága nem akarja elhamarkodni a dolgot.

— Hum, hum, tehát négyszáz forint? És Molnár Károly ur a kibocsátó? De hát, édes barátom, nem lesz az sok egyszerre? Már van egy ezer száz harminczhat forintos nagy váltójuk. Most nyomban utána megint.

De elutasítani mégsem akarja a méltóságos ur, mert hiszen világos, hogy ez a váltó rá nézve sokkal okosabb dolog, mint a gyöngy vagy karperec vagy más afféle ostobaság, a mi elveszett pénz, a mit nem lehet visszakövetelni, holott a váltó alapján bármikor be-

pörölhető ez a két fiatal ember, ha nem akar-nának fizetni.

Mennél tovább gondolkozik a dologról a méltóságos ur, annál hajlandóbb lesz rá. Ezzel a váltóval fölön fogva tarthatja őket. A férj uram sem lármaíthat, itt a neve. Ez dokumentum. Annyi, mintha eladta volna a feleségét.

De ő méltóságának még egy aggodalma van:

— Szeretném, édes barátom, ha a kedves testvére is aláírná, tetszik tudni a háromszáz forintról. Mert fiatal embernek gazdálkodni kell, kérem . . . No, értett már engem? . . . Én mindnyájok iránt a legjobb indulattal vagyok. Bizonyára a legjobb indulattal. No Isten áldja. Tehát holnap!

A méltóságos ur, a mint egyedül maradt, kezét dörzsöli s vigan sétálgat föl-alá szobájában. Nagyon meg van elégedve magával. Lealkudott száz forintot s aláírta az aszszonyt is. Helyes. Nagyon helyes.

Ha az oly könnyen ment volna. De Ervin alig meri előhozni Molnár Károlynak, — hogy a Bella aláírása is szükséges volna; Molnár Károly pedig a világ minden kincseért sem szólna Bellának. Még attól is fél, nehogy Bella megtudja valamiképp, hogy ő Ervinnel beszélt.

Egészen csüggedten indult haza felé Ervin. Lesütött szemmel kullogott el az arany-műves boltok előtt, a hol tegnap hetykén szivarozva nézegette, hogy melyik karpereczt vegye meg.

Otthon felesége jött elejébe mosolyogva:

— No, édes, hol a karperec?

Ervin biztatja, hogy majd holnap; de elszontyolodott arca cseppet sem biztató, azt olvashatni arról, hogy sem holnap, sem holnapután. A jó kedvnek vége. Az asszonyka igyekszik ugyan mutatni, hogy se baj, neki mindegy, ob bizony mintha karperec nélkül nem lehetne el az ember!

— Ej, hisz én tudtam, hogy te csak tréfálsz.

Hanem azért oly görbére húzódik a szájaeskája, mintha mindjárt el akarna piteyredni.

Ezt már nem állhatja tovább Ervin. — Erősködik, hogy de bizony nem tréfált:

— No majd meglátod holnap.

Arra megszólal a szélütött vén nyomorék is a sarokból zsemében:

— Majd sohanapján.

De az a szó Ervint még jobban ingerli. Csak azért is megfogja mutatni. Hisz az egész csak egy karczolásba kerül. És nem fogja megtudni senki. Lejáratok majd lesz rá gondja Ervinnel, hogy pontosan törleszzen. Soha sem fogja megtudni senki.

Némi aggodalomtól mind e mellett nem bír szabadulni. Nyugtalan jár-kel mintha nem lenné helyét sehol.

— Mi bajod neked, Ervin? — kérdezi a felesége.

Ingerülten felel. Ej, ne kérdezzessék mindig. Látják, hogy nincs semmi baja.

Aztán sétálni megy; de csakhamar visszatér. Tintát, tollat keres, valami írni valója lesz.

— Folyamodás? — kérdezi az asszony.

— Az, az, hagyja rá Ervin.

A másik szobából kihajítja a gyerekeket, ne zavarják. Aztán leül az asztalhoz, a papirost maga elé igazítja, a tollat bemártja.

Mikor később a felesége bejön, még mindig abban a helyzetben találja, kezében a toll, előtte a tiszta papiros.

— Nini, hát még semmit sem írtál?

Ervin egészen megzavarodik és füllig pirul.

— Mit leskelődöl utánam? — förmed boszusan nejére.

De abban a pillanatban megbánta s czirogatni, csókolgatni kezd:

— Szidikém! Aranyos Szidikém!

(Folyt. köv.)

nálunk magyaroknál sem, akik 1848-ban csaknem pontról pontra utánaesimáztak. A francia nemzetgyűlése, mikor július 14-én a nap Bastille lerombolása volt, s kisért, hogy az elvált feudalizmus és a királyi jogok képtelen a forradalmi áramlattal megküzdjen, azonnal hozzáállt a munka vastagabb részéhez s a proklamációhoz.

XVI. Lajos a nemességgel együtt teljes tájékozatlansággal állott az eseményekkel szemben. A király még mindig azt hitte, hogy a Bastille lerombolása magánálló esemény volt.

A családok teljessége azonban csak augusztus 5-én derült ki egészen. A megelőző éjjel a nemzetgyűlés bírhatatlan jelentésként közölte ki a világtörténelmi nevezettségű „proklamációt”, melynek hírére Páris az öröm láza fogta el. A gyűlés, a lelketlen feudalizmus romjában hevert.

A proklamáció így kezdődött: „Az emberek szabadságuknak és egyenlőségüknek születnek s ilyeneknek meg is maradnak. A társadalmi különbségeket csak az általános haszon indokolhatja.”

Ez volt a 17. pont elsője. A többi 16 sorrendben a következőket állapítja meg: Az emberi jogok a következők: szabadság, tulajdon s az elnyomás ellen való biztoság.

A souverénitás a nemzeté. A szabadság abból áll, hogy mindent tehessünk, ami másnak nem árt.

Ami a törvényben nincs megtiltva, megengedhető. A törvények alkotásában minden polgárnak, vagy közvetlenül, vagy képviselője által, része van.

„A törvény mindenki számára egyenlő.” A kivételnél, állásoknál és kitüntetésekénél a polgári erény és tehetség dönt.

Elfogni vádolni és büntetni valakit csak a törvényben meghatározott esetekben szabad. Minden ember ártatlannak véleendő, míg az ellenkező meg nincs állapítva.

Véleménye vagy akár vallása miatt senkit sem szabad háborgatni, ha csak ennek nyilvánítása törvényt nem sért.

A gondolatközlés szabadsága az emberiség leghevesesebb jogai közé tartozik; minden polgár szabadon beszélhet és írhat, fennmaradván a szabadsággal való visszaélés ellen a törvényben foglalt felelősség.

A jogok fenntartására a közhatalom szolgál. Ennek költségéhez mindenki vagyona-hoz mérve egyenlően adózik.

Ezt minden polgár ellenőrizheti. A társadalomnak joga van minden állambíróval szemben a felelősség követelése.

A tulajdon csak közszükséglet esetén, kártérítés mellett korlátozható.

Ime, ezek képezik szűk kivonatotban a híres 17 pontot, mely 100 év alatt sokféle tisztább, artikuláltabb kifejezést nyerte, bár nem tagadható, hogy több része vagy nem fejlődött ki szépen, vagy visszafeljődött. Európának oka van hálával tekinteni erre a napra, amíg a hálát most nem érzik maguk a népek sem oly tisztán, mint a hogy azt éreznék kellene. Tény azonban, hogy most 100 év után is van sok az „emberi jogok” közül, amit még csak ezután kell életbeléptetni igazán a papíron.

Öt országban át.

— A Turin-párisi kirándulás. —

VI.

A színházak.

Párisban négy este élveztem színházi előadást. Egyéb látványosságokról (mint a Hypodrom, caiffe-chantantok, anami színház, japáni balet, stb) majd más alkalommal mondom egyet-mást. A párisi színházak közül két nagyszabású előadást néztem meg a „Comédie Française”-ben, egyet az „Opéra-Comique”-ben, s miert ne mondánam meg mindjárt az elején, hogy színház dolgában mi nagyon jól állunk Budapesten még Párishoz viszonyítva is; az igaz, hogy könnyű fajta darabot mint a miót az operette, bohózat vagy vaudville, én nem láttam. Pedig a francziák valójában ezekben felülmulhatatlanok. Azok, a kik megengedték a „Mamselle Pionpiou” „A kornevilli harangok” vagy egy tízedik színházban a „Három csőrű kacska” vagy pedig a „Renaissance”-ban az „Une Mission Delicate” című darab előadását azok elragadtatással beszélnek azokról.

En két drámát, egy operát és egy fényes baletet láttam s jó lélekkel mondhatom, hogy egyes részleteket leszámítva a mi nemzeti színházunk sőt az operánk is, nem maradnak el. Az „Eden”-ben az „Excelsior” balet járja. Ehez a látványossághoz már négy városban volt szerencsém: Triestben, Bécsben, Budapesten s most Párisban. Legszelbnebb találat — talán mert az első benyomás emléke fűződik hozzá — Triestben, különben egyformán unalmasan fényes mindkettő, de a párisival minden tekintetben verenyez a budapesti. Nem érdekelt, s hogy mégis végig néztem, annak az az egyszerű oka, hogy a Komáromy Mariska pályának voltam egyik szerény vendége. A hírneves ifjú művésznek kedves, szelletes társasága kárpótolta a szinpadai unalomért, — ha ugyan egyáltalán unalomról lehet beszélni ott, a hol a művésznek van jelen két szép ba-

TANÜGY.

Értesítés.

A reformátusok debreczeni theologiai és jogakadémiájáról a következő tanévré.

1. Beiratás ideje f. é. szeptember 1—8-ig, jelentkezés a háznagy hivatalnál. Tandíj félve 12 frt a joghallgatóknak, 6 frt a hittanhallgatóknak, fél vagy negyed részre leszállítása a tandíjnak, vagy tandíjmentesség, az igazgatóhoz beadandó folyamodványra nyervehető vagyon állapota és jó tanulási igazolása mellett. Beiratási díj újonnan jött tanulóknak néve 2 frt 30 kr.

2. Benlakási évi díj 8 frt, első félve 6 frt fizetendő, a folyamodvány a háznagy hivatalhoz adandó be. Tápiintézet, (ébred, vacsora, kenyér) egész tanévre 70 frt, vallás különbség nélkül elnyervehető; a 40 és 20 frtos kedvezményes, valamint az ingyenes tápiintézet helyekért folyamodni kell iskolai bizonyítvány, vagyoni vagy szegénységi bizonyítvány, lelkészi ajánló levél (a folyamodó családi helyzetéről) és közsélelgy hiteltelített adókönyvi kivonat csatolása mellett. A tápiintézet díjak fele része tanév elején fizetendő. A folyamodványok szeptember hó negyedik napján az igazgatóhoz nyújthatók be.

3. A tanítói képesség vizsgákról a kötelező hittanhallgatók f. é. aug. 28-án jelentkeznek a tanítóképző igazgatóságánál keresetlevéllel, érettségi bizonyítvánnyal és lelkészkönyvvel, a vizsga augusztus 29-én venni kezdetét. A javító és pótvizsgák ideje szeptember 4, jelentkezés napja szept. 3. — A theologiai alap, valamint a jogi alap és állam vizsgák kezdete szept. 6. az ezekre jelentkezés, felszerelési kérvényekkel. Szept. 5. déli 12 óráig az igazgatónál történik. A tanév és tápiintézet szept. 9-én nyílik meg.

Kelt Debreczenben, 1889. aug. hó 7.

Balogh Ferenc m. k.

akadémiai igazgató tanár.

Napi hírek

— Debreczeni katonák Albrecht főherceg előtt. Albrecht főherceg hétfőn Aradon szemlét tartott az ott időző 39-dik és 33-dik gyalogezred, a 15-dik huszárezred, a honvédelovasság és a 7-ik hadtest tüzérsége fölött. — Ugyanez alkalommal nagy gyakorlat is tartott, mely egyike volt e nemban a legérdekesebbeknek. A gyakorlat a Ker sztes és Zselénszky-puszták között ment végbe, hova a csapatok már reggel 5 órakor kivonultak. Aztán két pártra szakadtak, egyik volt az ellenség. A déli párt Krausz 39-ik gyalogezredbeli ezredes parancsnoksága alatt három zászlóalj 39. ezredbeli gyalogságból s három század 15 huszárezredbeli zászlóalj és a 7-ik hadtesthez tartozó tüzérségnek egy fél üt-gépből állott. Ez a párt a következő feladatot kapta Cronenbold tábornok aradi várparancsnoktól, ki az egész harczerű gyakorlatot vezényelte: Vígára 4-én este megérkeztünk s saját hadosztályunk előre vonul másnap Arad felé. — Ezen osztág, mely előre nyomult, aznap este Fehéregyházaig, a hadosztálytól parancsot kapott, hogy reggel

háromnegyed 7 órakor a lovasággal s 9 órakor a gyalogsággal a Németh-Szág és Keresztes puszták közti vonalon áthaladjon s az előre nyomuló divízió jobb oldalát védelmezze. Ez volt a feladat. A csapatok 7 órakor reggel megérkeztek Keresztes pusztára, hol Albrecht főherceg megjelent reggel 8 órakor. Öt fősége Aradról bérkocsin ment Keresztesig egész kíséretével. A pusztán előre készen tartott lóra ült. Erre Cronenbold tábornok vezetésével a gyakorlat tovább folyt. Fél 10-kor az elővéd a Zselénszky-pusztát elérte, hol azt a tüzérség s a gyalogság feltartóztatta. Krausz ezredes állandóan támasdlag ment előre. A jobb szárny szépen tüzelt, a balszárny azonban az ellenséget visszavonulásra kényszerítette. A lovaság az ellenség balszárnyára meglehetősen érzékenyen működött. A lovaság eleinte futári szöveget végzett, később ténylegesen vett részt a gyakorlatban. Az ellenség, a mely körülbelül hasonló feladattal, de ellenkező irányban mozgott, állott két zászlóalj 39. egy zászlóalj 33-ik ezredbeli gyalogságból, egy század gyaloghonvédből, két század huszárból a 15-ik huszárezredből, egy század honvédelovasságból fél üt-gépből. Az ellenséget Csertik 39-ik gyalogezredbeli alezredes vezényelte. Mikor az ellenség visszavonulni kezdett s a csapatok felvonultak, Albrecht főherceg lefuvott. Erre a Zselénszky-pusztán az összes kivonult csapatok két nagy csoportra oszlottak, egyikben a gyalogság, másikban a lovaság. A főherceg Cronenbold tábornokkal s a többi katonai méltóságokkal, ugy az egyes parancsnokokkal is megbeszélte a bevégzett gyakorlat egyes részleteit s aztán legnagyobb örömmel elismerésének adott kifejezést. Végül a csapatok díszmenetben elléptek. Öt fősége előtt a legszelbnebb rendben s a legnagyobb clevenységgel, minden fáradság nélkül, daczára annak, hogy 16 kilométernyi utat tettek, bele nem számíva a nehéz gyakorlatot. Aztán a roppant hőségben visszavonultak, délután 2 órakor a várba értek, hol megpihentek. A 39. gyalogezred zenekara is kiérdemelte a főherceg dícséretét azon alkalomból, hogy Czapek karmester vezetése mellett játszott a főherceg által a polgári és egyházi notabilitásoknak adott eböden.

— Hymen. Békési Rózsa, a debreczeni színtársulat volt elsőrangú drámai színésznője, a közönségnek hosszú ideig méltó kedvence és Balogh Zsigmond helybeli fiata ügyvéd, városi tiszteletbeli alügyész, esküvője hétfőn ment végbe Balatonfüreden.

— A Debreczenben álfomázó 3. honvéd gyalog félőndár 1. 2. 3. és 4. zászlóalja szept. 10-én Nagyváradra megy s ott gyakorlatokat tart.

— Arván hagyott nyirett. A Magyar testvérek kedvelt népzenekarának gyászja van. A társaság egyik legjobb, legtehetségesebb tagja Béla, közel két évi súlyos betegség után, 18 éves korában a Herkules-fürdőben jobblétre szenderült. Pedig, — mint Magyar Kálmán írja nekünk — a zenekar főleg azért szerződött a Herkules-fürdőbe, hogy hátha visszatérne ott Béla testvérik egészsége. „De hiába, az Isten másképpen rendelte.” A fiatal zenész szombaton délelőtt temették el a fürdőző közönség mely részvéte mellett. A gyászszertartáshoz nem volt református pap, tehát az orvosi evangélikus lelkész tartotta a gyászbeszédet és pedig „igen megható tisztá-

magyar nyelven.” Az elhunytat atya, anyja, Teréz, Kálmán, Imre, Lajos és József testvérei, nagyszámú rokonság és az egész zenekar gyászolja.

— A nyilvános zálogház, melyet a debreczeni iparegyesületi és takarékos hitelintézet tetemes beruházással állított fel, a jövő, szeptember hó 1-jén kezd meg működését, a piac utcai Szikszai ház udvari részében, nyugant, a hol ezélett a tisztá kaszinó helyisége volt. — E kézi zálogházra városunk közönségének, különösen a szegényebb körölmények között élő néposztálynak igen nagy szüksége van; valóban jótékonyági intézmény az, s ezért megérdemli a csapóutcai bank az elismerést.

— B-Ujfaluból írja levelezőnk, hogy egy igen veszedelmes ember került az ottani járásbírószágtörvénybe. Diósi Albert gabona kereskedő személyében, a kit több rendbeli hamis tanúzásra csábítás büntette miatt a b-ujfalusi vizsgálat bíró Szakál Pál lezetes letartóztatásba helyezte. — Ez a letartóztatás nagy megnyugvást okozott az újfalusiak között, a kiknek, meg a vidékbeli közönségnek is valóságos réme volt Diósi Bernát mert senki nem lehetett biztonságban az iránt, vajjon egy szép napon nem fogja-e Diósi őt is kóhóit család követelésével beperesíteni. — Nemesak élő emberek elleni peres ügyeiben állított Diósi Albert hamis tanukat, hanem utóbbi időben olyan követeléseket is akart hamis tanuk segítségével érvényesíteni, mikről azt állította, hogy az időközben elhalt személyekkel kötött jogügyletekből származnak. — Köztudomásúvá lett az egész városban, hogy ha Dióssy p. r. el, ő mindig csak tanukkal bizonyít, s nincsen olyan p. r. e, a melyben tanura ne tudna szert tenni. — Az erősen érdekelt újfalusiak, nagyon reménykednek, hogy a vizsgálat bíró tapintata, erélyessége, daczára a bizonyítékok elenyésztésére irányuló állítólagos erőfeszítéseknek, szárnyát fogja szegni a veszedelmes úzérkedéseknek. — Az újfalusiak ugy látszik, igen különönség találják, hogy Diósi ellen a feljelentést, melyre a vizsgálat elrendeltetett, ennek egy hitsorsosa tette meg.

— Pofokodás városi közgyűlésen. Zilahról írják, hogy ott néhány nap előtt a városi közgyűlésen botrány játszódott le, mely véredekesséi végződött. K—s Lajos, zilahú ügyvéd nyugatis interpellációval állott elő két csavargó ügyében, kikről vározszerzte az a hír terjedt el, hogy Matolcsi rendőrkapitány kegyetlenül bánt velük. Ez interpelláció felbőszítette a kapitányt, ki sietett kijelenteni, hogy az egész hazugság. Erre izgatott szóváltás támadt, mire az interpelláló arczul vágta a rendőrkapitányt. A kapitány pedig kétszer vissza adta a kapott pofont. A dulakodókat a szolgálóknak kellett egymástól elválasztaniok. Másnap a rendőrkapitány elküldte segédeit az ügyvédhez, ki állítólag azt mondta, hogy nem verekszik. Zilahon érdekelk várják az ügy folytatását.

— A német sertésbeviteli tilalom enyhítése tárgyában a földmívelési miniszter a következő körrendeletet intézte valamennyi törvényhatóságokhoz: A közös külügyminiszter július 30-án kelt átiratában arról értesített, hogy az általam közölt sertés-beviteli tilalom

is. A barna piros festékkel nyomott czimlap így hangzik:

Theatre National de l'Opera Comique
Direction de M. L. Paravey
Jeudi 11 Juillet 1889
a 8 heures precises
Representation Extraordinaire
offerte par la
Municipalité de Paris
a la
Delegation Hongroise.

Magáról az operáról én nem igen írhatok, olvasóim nem is várnak tőlem zenebírálatot. Tény, hogy az opera zenéje magas színvonalon áll, s egyes részeiben elragadó hatás, s a mi sikerét biztosítja az, hogy az énekesek egytől egyig brilirozhatnak szerepeikben. Az összes szereplők közül messze kimagaslik az Escarlomond czimszerépet éneklő Sanderson kisasszony, kinek coloraturája valóságos ovariókra adott alkalmat.

Az opera-Comique körül különben azt a véleményt hallottam Párisban, hogy annak egyes művészei kiválóbbak a magyar operánál, s csak külsőségekben s öszjátékban, fényben, pompában nem nyújthatnak annyit, mint az opera. Az Opera-Comique tagjai a mióta színház legett és ök hajléktalanok maradtak id-iglenes időre bérelt színházban játszanak.

Legtöbb várokozásal tekintettem a Comédie Française előadásai elé, — s talán ép azért nem találtam nagy várokozásomat kiélegettetnek. Hiszen gyermekkorom óta mindig azt hallom, hogy mintaszzerű színművészetet századok óta csakis a Moliere színházban produkálnak. Hiába emlegetik valaki a mai nagyokat, nagy nemzetek fényes műintézetét, a magas színvonalon álló előadásokat, mindig csak azt felelik, hogy mik ezek a Comédie Française előadásaihoz képest. — Hiába látjuk a modern saloni színműveket remek előadásban a budapesti nemzeti színházban, vagy a bécsi Burgban, azt mondják, hogy e műműveket valójában, igazi finomsággal csakis a hazájában otthon: Párisban tudják eljátszani.

Két darabot láttam: „Hamlet”-et, és „Denise”-t. Első este azzal vigasztalgtam magamat, hogy a Shakespearei klasszikus darabokat nem tudják a francziák játszani, hanem holnap Dumas „Denise”-t tessék megnézni!

Hát jól van, feláldozom a St. Cludi ünnepelet, a hol pedig Judic is énekel s meg-nézem Denise-t. Hogy mit tapasztaltam egyik estén is, a másikon is, már csak a legközelebbi társabban mondhatom el, mert ma kifogytam a helyből, s a még meglévő kis tért arra használok fel, hogy a francia színházak érdekes színlapjait leírjam.

Az utcazi falragaszokra szánt színlapok eltekintve, az esti használatra szánt színlapokat minden színház bejáratánál árulják. Nem egyéb az, mint egy újság; négy oldalnyi terjedelmű, s valamivel nagyobb a mi lapunknál. Ez a lap mindig azt a feliratot viseli czimnek, a melyik színház előtt árulják, bár tartalma mindnek ugyanaz. Az első columnán van az illető színház kimerítő s önálló színlapja, míg a többi 40 színház színlapja kisebb alakban egy esomóban a lap harmadik columnáján van. Egy egy lap ára 20 centimes, s minden este más-más két művész arczképét közli. Ez arczképek is a szerint változnak, a melyik színház előtt a lapot árulják.

A színlapokon a szereplő személyek közzlése is elütő a mi szokásainktól. Párisban ugyanis nem azt írják a színlapra, hogy egyik másik szerepet melyik művész vagy művésznő játsza p. o. Hamlet- Nagy Imre; Ophelia-Márkus Emilia, hanem azt, hogy az intézet ez vagy amaz a művésze ma e-te melyik szerepet játsza: p. o. Mm. Mounet Sully; Hamlet; Jmes Reichenberg; ophelia sat.

A színházak a nyári hőség daczára is minden este zsufolva vannak (különösen az előkelőbb színházak) s jegyeket csak nagy utánjárás mellett kaphatni.

Karczag Vilmos.

tekintő
sertese
bacho
enged
zók: C
melyk
állotta
a szár
marha
Boden
vizsgá
sertese
rendő
Felhív
ratoma
zel a
járó k
hajú s
fedeli
nézték
gyék.
rendő
óra is,
ség, —
legény
tenné
a kérd
az ism
tödzés
ten a
zóna-t
ábabb
gy a
len v
hez, a
ra. A
a kis
lani a
a szé
is! K
nyos
látog
egy c
foglat
indító
No de
vagy
dalmé
hadna
hadna
mikor
menter
ezt tu
a had
son e
ki há
Követ
de az
1521
ben n
az áll
nálás
hó 26
nem l
állam
tréfas
mot l
szaba
intézk
utasít
mgle
bélye
vel v
ban.
elves
Tálai
viseli
kemé
kezd
szörn
oly h
séget
rubn
nak
éve s
azé
börtö
tiltat
totta
ság
késet
kezd
juk.
kezd
ható
szám
kány
ki t
és a
kétsé
táru
által
ját
Reb
O a
eset

tyja, anyja, József test-egész zene-
vet a deb-
hitelezet
jöv, szep-
sét, a piac
résében,
szinó helyi-
városunk
ebb körül-
igen nagy
intézmény
ai bank az

gy egy
ottani já
rt gabona
e rendbeli
miatt a
Pál elő-
sz a le-
kozott az
vidékei
Diósi Ber-
ságnan az
m fogja-
ésével be-
reket elleni
bert hamis
követe-
lyével ér-
hogy az
tt joggy-
súvá lett
perel, ő
s nincsen
adna szert
siak, na-
ló bíró ta-
zonyítékok
erőfeszíté-
szedelmes
y látszik,
si ellen a
ndeltett,

sen. Zilah-
t a városi
mely vere-
bí ügyvéd
két csa-
az a hír
kapitány
áció fel-
jelenteni,
tott szó-
y pedig
A dula-
stól elvá-
elküldte
mondta,
l várják

nyhi-
iszter a
amennyi
niszter
tesített,
tilalom

et. És
algtattam
ikus da-
zani, ha
ék meg-

ndi ün-
s meg-
egyik
legköze-
na ki-
kis tért
zinházak

inlaptól
znapok-
k. Nem
oldalvi
lapunk-
at viseli
ák, bár
blumán
ló szin-
a kisebb
dik co-
ntimes,
czképét
znak, a

ek köz-
árisban
y egyik
veszno
phelia-
intézet
m egyik
Sully:
sat.

zára is
sen az
nagy

tekintetben ama változás állott be, hogy a sertéseknek élő állapotban Kőbányáról Bodenbachon át, Szászországba való bevitelét engedélyezték. A beviteli feltételek a következők: Csakis azon sertések bocsáthatnak be, amelyek Kőbányán 10 napi vesztegés alatt állottak; a bevétel csak vasuton történhetik, a származást és egészségi állapotot előtűntető marhalevel kíséretében; a sertésszállítmányok Bodenbachnál egészségi állapotuk iránt megvizsgáltnak; e határszéli vizsgálat után a sertések vasuton Pírnába szállíthatnak s ott rendőri ellenőrzés mellett mielőbb leszuratnak. Felhívom a törvényhatóságot, hogy jelen leiratomat azonnal közzétegye.

Ki veszi meg ezt az ezüst órát? Ezzel a kérdéssel szólította meg ma az utcazó járó közönséget egy szurtos képi, bozontos haja suhancz, kezébe tartva a kopott ezüst fedelű zsebórát. A rendőrségi közegek is megnézték az órát, de nem azért, hogy megvegyék. Az óra gyanus színben tűnt föl. Így a rendőrség elől került a legényke is, meg az óra is. A fogalmazó ur előtt az volt a mentés. — már tudniillik nem az óráé, hanem a legényé, hogy egy ismeretlen ur kérte meg, tenné zálogháza két forintért az órát. Arra a kérdésre, hogy az eladással megbizta-e az az ismeretlen ur, nemmel felelt. A mentegőtőzést nem lehetett acceptálni, így mindketten a rendőrség kezei közt maradtak.

Az utitársak Sietett fölhasználni a zóna-tarifát Ika kisasszony, aki napjában legább százszor halja, hogy ő valóságos a nagy a l. De mivel nincsenek szárnyai, kénytelen volt magát a gözlóval vitetni barátjához, arra a kis lombos, illatos falu-i birtokra. A viszontlátás öleléséből kibontakozván, a kis utazónő életpiros ajkairól volt mit hallani a barátjának az utazás élményeiről. Mert a szép Ika nem utazott egyedül! D hogy is! Két derek utitársa volt, mindkettő aranyos portepét viselt és a galléron arany esilágot, az egyik egyet, a másik kettőt. S az egy csillagos merész hadi rögtön hadállást foglalt s talán sikerrel is biztató ostromot indított a szögletbe húzódó kis Lilly ellen. No de ott volt az erényőr, a két csillagos vagy tán inkább a fogadatlan prókátor s védelmére szögödött az ártatlanságnak. Mert a hadnagy ur tűz-skedett ám, ugyancsak, s a főhadnagy ur hangsúlyozta is a kicsike előtt, mikor elváltak, hogy lám, ugy-e ő most megmentette.

— Ah! sóhajt föl a szép teremtés, ha ezt tudom, dehogyan fogadom utitársamul.
— Ugy-e bár, nem fogadod utitársadul a hadnagyot?
Küszölitja barátjóját a kiesi:
— Dehogy! a főhadnagyt!

Nagy kívánság. Lakik Magyar-Borzáson egy Kalliani Ádám nevű volt postástiszt, ki hat évig szolgát s nem kapott nyugdíjat. Követelésével a kormányelnökhöz is fordult, de az sem valósztá neki. Nyugdíj illetményét 1521 frt 2/3 krra számítá ki s elkeseredésében nem igénypórt támasztott, hanem mivel az államvagyon, — a deficiet és adósságszámítások miatt — nem tartja biztos alapnak, m. hó 26-dikáról a váltótörvénysekhez fordult s nem kisebbet kívánt tőle, minthogy a magyar állam ellen mondja ki a csődöt. Vagy nagyon tréfiás vagy nagyon másféle ember. Az államtól fenyegető veszedelemtől, szerencsére megszabadultunk, mert a törvényszék mint bírói intézkedésre alkalmatlan, beadványt, visszautasítá a kívánatot. Magát a kívánót azonban megletelezték mert csödkeresetere nem tett bélyeget. Tehát nem kap, hanem fizet.

Az emberirtó vége.

Egy szivtelen vén asszony saját kezeivel vetett véget életének egy közeli faluban. — Sok, sok ártatlan lélek embertelen elvezetésének súlya terhelte az ő lelkét. — Talán ezt a terhet nem volt képes tovább viselni, vagy talán félt az igazságszolgáltatás kemény ítéletétől, melynek hurkai csak most kezd ttek szorosabbá lenni nyaka körül.

Valóban esodálkozunk kell, hogy ez a szörnyeteg asszony. K e m e c s e y Rebeke, oly hosszú ideig folytathatta szörnyű mestereséget; esodálkozunk kell, hogy nem szigorúan tartották szemmel ennek az asszonynak életét, a kit már egyszer, ezéltt husz évvel, rajtakaptak egy gyermekirtó műtéten s azért annak rendi és módja szerint féleves börtönt ült s a szülésznoi foglalkozástól eltilátott.

Most is csak a különös véletlen fordította titkos üzemleire a közigazgatási hatóság figyelmét. — S még ezután is folyton késett. Kemecsei Rébéknek illetékes bíróság kezébe adása. Hogy miért, biztosan nem tudjuk. Talán nem állott elég bizonyíték rendelkezésre? Ho ott ugy halljuk, hogy elfogadható tanuk voltak és a lakosság számos bünesetről beszélt, mely a vén boszorkányt terhelte. Ha a vizsgálat keresztül megy, ki tudja, miö büntényekről hull le a fátyol és a nép romlottsága, erkölcselensége minö kétségbeesítő, megdöbbenő meztelen formában tárul fel. És ennek a romlottságnak a senki által nem ellenőrzött, az éj sötétjében, a saját házában szabadon munkálódó Kemecsei Rebeke egyik leghatásosabb tényezője volt. O alkalmat, módot nyújtott arra, hogy megeseett leányok megmeneküljenek a szegyéntől

és az ő hasznoslése, bünös cselekedete lehetövé tette, hogy házasparoknak ne legyen több gyermekük egynél, a kire majd osztatlanul szállhat át a vagyon.

Hallottunk rettenetes, vrlázító eseteket, melyek ugyan nincsenek behizonyítva, mert a vizsgálat nem tartott meg de a melyeket en szelében beszélnek, hihetőleg nem minden alap nélkül. Nem mozog a haraszt, ha szél nem fújja. Vajha nem volna igaz!

Egyik-másik eset tragikus színe mellett még komikus is. Ime a sok közül egy példa: Egy család, vagyonos és tekintélynek örvendő, nem vágyott több fiura egynél, a ki már meg is született. — Ugy beszélük, hogy maga a nagyapa ment el az emberirtóhoz, hogy tegye lehetővé kívánságát beteljesedését. Az emberirtó elvégezte megfizetett kötelességét. Azóta a fiatal asszonyt nem kereste föl egyszer sem a gölya. De meghalt a trónörökös és most a nagyapa haját tépi, mert már nincs, nem lehet kilátás rá, hogy a menyecske vagyona a család kezén maradjon, hanem visszaszáll az a nász uram esádjára.

Mert, a mi az „egyke“ utáni törekvés, ezen szomorú társadalmi baj elterjedését illeti, ez nemcsak a Duna, Dráva közén, hanem e faluban is és valószínűleg ezen az egész környéken pusztít, terjed az ember anyagkárára, mint a filoxera a szőlőben. Rágia, írja nemcsak a szegényebb, hanem a módosabb, vagyonosabb társadalom gyökerét is.

A társadalomnak pedig van e nélkül is száz meg száz vérszopó, életerejét pusztító ellensége. Azok, kik arra vállalkoztak, hogy a nép testi és lelki javát munkálják, gondolkozzanak a társadalom e betegségeiről is, e halálos betegségről és keressenek, alkalmazzanak ez ellen is gyökeresen ható gyógyszert. Az általános elszegényedés, a terjedő vallástalanság, közegészségügyünk tejtet esége mellett nem kevésbé káros a Kemecsei Rébékéhez hasonló és majd minden nagyobb községben, városban élő emberirtók lelketlen működése. — Tessenek az ilyeneket kikutatni és ártalmatlanná tenni.

Kemecsei Rébék régóta folytatott üzemei ezuttal ugy jöttek nyilvánosságra, hogy két i leány, a kik szintén leaktarták magukról rázni szerelmüknek szegénygümmöcsét, a tavaszon, egy este a szülésznohöz folyamodtak. Ez azonban elutasított magától a leányokat, mert mint mondá „ő nem veszt lelkemet, mint Kemecsey Rébék en.“ A két leány eltávozott és a kapu előtt folytatott tanakodás után, abban állapodott meg, — ho gy a z o n n a l m e n e k re, — ott majd lesz, a ki segít bajukon. A szülészno észrevétele nélkül kihallgatta a két leányt, sőt követte azokat földere is, a Kemecsei Rébék házáig. — A leányok nem is fáradtak hiába. A i bába a leányokat följelentette a t o r d a i járás főszolgabírához. Így indította meg aztán az illetékes n á d u d v a r i járás főszolgabírói hivatala a nyomozást Kemecsei Rebeke ellen. Meglepo dolgok kerültek nyilvánosságra. S arra az alaposnak látszó föltevére vezetett a nyomozás, hogy több jövevény, előkelő i földmives család is kompromittálva van ezen darázsfelekhez hasonló bünügyben. Kemecsei Rébék azonban folyton szabadlábban hagyatott a legutólsó időkig: öngyilkosságáig. Szabadsága csak annyiban korlátoztatott, hogy néhány hétig minden éjjelt a községbizáznál tartozott töltetni. Közben ügye egyre rosszabbra fordult s már közel jutott ahoz, hogy az elene gyhított bizonyítékokkal együtt a járásbíróshoz tetsessék át. Ily körülmény-k között ment a mult heten esütörtökön Nádudvarra, a főszolgabíróhoz; hir szerint azért, hogy ezt némi kiméletre bírja. Ugy látszik, utazásának eredménye a vén asszonyt teljesen megtörte. — Nem lehetett többé reménye, hogy kikerülje igazságszolgáltatás büntetését s vagy ettől való félelme vagy a lelkifurdalás az öngyilkosságba kergette. — Másnap végredeleitet tett két g y e r m e k e j a v a r a ; később átmént Bakonszegi nevű szomszédjához, a ki egyik tanu volt elene. — Te ültél meg engemet; ha te nem vádoltál volna, nem halnék meg. Ilven kererü szemrehányást tett Bakonszeginek. Azután átment egy másik szomszédjához, a kinek rozsléteiről panaszkodott s kérte, hogy ő most lefekszik s egy óra múlva költse fel, mert elakar menni hazulról. Két óra telt el, mikor eszébe jutott a vén asszony kérése. Át is ment, de majdnem sóbálványnyá vált a gyöngye szívű ember, a mint a szoba iiveges ajtaján keresztül meglátta, hogy Rébék nénye egy kútnél fogva a gerendán függ. Az emberirtó felakasztotta magát s mire észrevették már halva volt.

A si néplsten kezének intését látja az öngyilkosságban. Kevesen lehetnek, kik öszintén sirtak volna a bünös koporsója felett. — „Megérdemelte sorsát, — mondogatták a iek, ki annyi ártatlan lelkét elvezített.“

CSARNOK.

Egészségügy.

Görcsroham — uszás közben.

„A szerencsétlen ember, a ki különben kitünö uszó, görcsöket kapott s azonnal elmerült, még mielőtt a körülállók közül valaki segítségére mehetett volna.“

Ilyen s ezekhez hasonló közleményekkel a furdóidény alkalmával, sajnos nagyon is gyakran találkozunk a hirdalpokban, — s e

közlemények csak arra szolgálnak, — hogy megerősítsék azon nagyon elterjedt hitet, — hogy sem erő, sem ügyesség meg nem mentheti még a legjobb uszót sem a hirtelen haláltól, ha görcsroham fogja el.

Azonban ha az ember a részletes jelenéseket ily szerencsétlenségek alkalmával figyelemmel vizsgálja, különösen egy körülmény ötlük leginkább szembe, — hogy t. i. a vízbeülö egyén nem kiált segítségért s rövid küzdelmét, ha ugyan egyáltalán megelőzte ez az elmerülést, a körülötte levők csobogásnak tartják.

E tüneménynek nemrég dr. Roche adta magyarázatát. — Ez orvos ugyanis furdóhelyül egy kis öbölserü vájulatot szemelt ki magának, melyben a víz 6 láb magasan állott; e kis öbölbe fakolonzokból épült gát lett építve s föddel feltöltve.

A gát 2 lányira emelkedett a víz színe fölé s mintegy kikötőhelyet képezett. — Ez öbölben mintegy 18 lányira a föltétstől s ugyanily távolban a parttól, állott az orvos lábujjhegyen oly mélyen a vízben, hogy becsukott szája körül játszadoztak a hullámok. Amint így állott egy kis hullám, melyet a parton álló horgászó fu manipulációja okozott, felső ajka fölé csapott s — a rákövetkező pillanatban, a nélkül, hogy csak sejtélemmel is birt volna a veszélyről, az orvos megrémülte élet-halál küzdelmet volt kénytelen vívni. — „Hosszu ideig — ugymond — kínos bizonytalanság fogott el, vajjon a part-hoz vagy a föltétshöz vagyok e közelebb. — Aztán minden erőmmel a föltét felé igyekeztem. Végső erőf szítéssel sikerült arra felhúzódnom, — s aztán arcczal lefelé a földre borultam. Egy árva hangot se bírtam adni, mellem s légző szerveim megtagadták a szolgálatot. Valamennyi izületeimet képes voltam ugyan mozgatni, de ezek olyan nehezek voltak, hogy ugy érzém, mintha végtelen nagyok lennének s ez óriási nagyságuk miatt képtelen vagyok azokat mozgatni. Testem és szivem egyaránt tömör sulyuaknak tetszettek, s szivem verése iszonyu gyors volt. A roham után első impulzusom az volt, hogy lemondok minden nem-külösi kísérletről s akaratlanul a vízbe süllyedek. Azt hiszem tizenkét perozig tartott, míg annyira magamhoz tértem, hogy jární és beszélni tudtam. A roham első pillanatában kezeimet ösztönszerűleg a magasba emeltem, mintegy segélyért eszedezve. A horgászó fiuk később azt beszéltek nekem, hogy nem usztam azonnal a föltét felé, hanem karjaimmal magam körül csapkodtam s a vizet csobogattam; ök azt hitték, hogy „kuszot“ csinállok.

E sajtáságos tünemény magyarázta a következők: — Azon kis hullámocskának habja, illetve víz porlányva, mely a felső ajkhoz csapódott, az orrlünyak által belélegzett s a légzészettel által a gégebe jutva, a légszó által beszívott. Aztán behatolt a csapocska mögé, elkerülvén ily módon azon finom érzéki kisört, melyet a gondos természet állított a légszó elé a száj hatoló kárékonny befolyások elé; — ennek következménye lett azután az összes légzőszervek rögütöni megakadása, a mi hasonló tünet ahoz, mint mikor egy darab kenyér, vagy más valamely szilárd test a „torokn akad.“

Pincze higiénia. Tudvalévő dolog, hogy ösz eleén következik be a zöldségfélék tölire eltevésének, a káposzta besavanyításnak stb. idénye. A főzelék léleket finoman lehamozva s összeaprítva, vagy gyalulva jól kitörzszott hordókba rakjuk, sőt teszünk bele, s aztán jó szilárdan légmentesen betiporjuk, s egy sulyos kövel terheljük meg.

Az így elkészített hordókba vagy bödönöket aztán a pinczébe tesszük, — hogy nem sokára a pincze meleg által elősegítve, — a káposztát le föött erjedés indul meg, s mindenféle gombák kezdenek elburjánzni. — A hordó födele fehér gomba-parókat öit magára, s a káposztát le savhatásává lesz, amit észrevehetünk azon, hogy a bele-mártott lék lakmuspapír pirosas színűvé lesz.

A gondos háziasszony egyik föfeladatát képezi a hordókban levő s rohadásra föltötte hajló anyagoknak erjedését ellenőrizni s azok kellő tisztántartásáról gondoskodni. Különösen tavasztól egészen öszig minden tisztességes háztartásban az a szabály, hogy vászonruyókat, a fedődeszkákat s a hordónehezékeket legalább minden 10—14 napon egyszer jól megmosnyak, a gombaerakodásokat eltávolítsák s a szennyes lét leföltözzék vagy leöntsék.

Hanem bizony van elég oly háztartás, ahol a veszélyek iránt való tájékoztatásból elmulasztják eme az egészségre nézve oly fontos rendszabályokat. Persze, hogy ilyen esetekben aztán a tejsavferjedés csakhamar átmev vajsavferjedésbe, sőt rohadási erjedésbe is. S épp ugy, mint a megromlott sör, gyakran okoz oly betegségeket, melyek altesti bántalmakból származnak, vagy pláne vérfertöztetésre mutatnak: már az analógiából is következtetni lehet arra, hogy a megromlott főz-lékfélék, ha ez ártalmas processusokon átmentek, a bélosatornában még nagyobb mérvü megbetegedéseket okozhatnak.

A pincze higiéniaival tehát éppoly bizalmas lábon kell állnia a jó háziasszonynak, mint a konyha higiéniajával — írja dr. Ortman — s akkor sok esetben önként is rájövünk számos betegségnak valódi okára.

Mert a szellözetlen pinczék, s ezeknek nedves fa-és fal-alkatrészei többnyire a legtermékenyebb csiraketelei a gombáknak, pedig hát a mit eszünk és iszunk, azt a hüvös pin-

czébe szoktuk eltenni, azon hiszemben, hogy ott legjobban állnak el.

A ki még soha se volt jelen a káposztás hordók tisztogatásánál s nem volt szerencsése megszagolni az ilyen fakorhadékokat, annak sejtelve se lehet róla, mily veszedelmmel fenyegetik egészségünket a sötét zugokból.

Terményárak a debreczeni piacon.

1889. augusztus 6 án.

Egy m.-máza	feles, közép, alsó.
Buza	8.30 8.20 8.10
Kétszeres	7.30 7.20 7.10
Rozs	6.50 6.40 6.30
Arpa	6.00 5.80 5.60
Zab	6.20 6.10 6.00
Tengeri	5.80 5.70 5.60
Köles	4.50 4.40 4.30

1 zsák Burgonya 2.30
100 kl. szalonna 54.00 53.00 52.00
100 kl. háj 56.00 55.00 54.00

A budapesti gabonatozsdéről.

Augusztus 5.
Buzát ma sürgösen kínáltak, a vételkedv korlátozt, az irányzat lanyha volt és mintegy 18,000 mm. kelt el 10 krral olcsóbb árakon. R o z s b e n. 10—15, A r p a 10, tengeri 5 krral olcsóbbent.
Buza 1889. öszre 8.79—8.70—8.76, 1890. tavaszra 9.37—9.30—9.35— tengeri 1890. máj.—jun. ra 5.59—5.61—, zab 1889

Feladás szerkesztő és kisdó laptulajdonos:
Vértési Arnold.
Főmunkatárs: Karezag Vilmos.

GESTREIFTE und KARRIRTE Seidenstoff von 80 kr. bis fl. 6.35 p. Met. — (ca. 650 versch. Dess.) — vers. roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépót G. Henn-berg (K. u. K. Hof-lie-f), Zürich, Muster umgehend, Briefe 10 kr. Porto.

KASZANYITZKI ENDRE

előbb

Kuhinka István K. Debreczen
ajánlja pontos kiszogálat és a legolcsóbb árakban elősördü gyártmányokból következő idényozitkeit, u. m.:

szabadalmazott fémzárakkal teljesen légmentes beföző és czukros iivegek egyedüli raktárát, melyeket jóságuk folytán a legjobban ajánlhatom; ugyszintén mindenféle fehér és zöld, közönséges beföző és ugorkás iivegeket, továbbá fagyaltkészítő gépeket, fagyalt-szelevezéket, hidegkávé készleteket, hűtő dézsák, hűtő jégsekreányek, legjobb nak bizonyult egészségi szódavizgép-pek, nonplusultra kávéföző gépeket, kerüilámpák, tükrözött kerti golyók, mozdó asztalok, mozdó készletek, chinéüzst: evőeszközök, disztárgyak

továbbá utazók részére legészterübb gyor-fözők, kézi- és utazó tükrök, zsebpoharak.

Postai megbizások a legnagyobb figyelemmel és készséggel teljesítettek.

Szabó Lajos fiai czég

Debreczen, Rózsatér.
Jutányos, szabott árakhoz ajánl: most érkezett, legjobb készítésü

PAPLANOKAT

karton, török piros, caschmir és atlas szatin minőségekben.

Férfi ingeket

a hirs Schroll B. fiai Chiffonjaiból, Nagyválasztéku raktár

sima és mintázott fekete szövetekben.

Löfkovits Arthur és Társa
 Órák, Ékszerészek és Vésnök műtermében
 Főpiac 2142. sz. a főposta tőszomszédságában
a legolcsóbb árban kaphatók
 dúsválasztékban a legszebb újdonságok ékszerekben, kitűnő minőségű
arany és ezüst zsebórák,
 i. lésteljes kivitelű **ingaórák,**
13 próbás ezüst éteszközök és ezüstneműek.
 Képes árjegyzék ingyen és bérmentve
Órajavítások egy évi jótállással.
 Ékszerjavítások csinosan és tartósan.
 Bármely vésnöki munkák művészi kivitellel saját műhelyeinkben gyorsan és jutányosan készíttetnek.

3614. tk.
1889.

**Árverési hirdetményi ki-
vonat.**

A h.-bűszörményi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár s társai végrehajtóknak Hegedűs Juliánna férjhezett Szabó Jánosné végrehajtást szenvedő elleni 123 frt 32 1/2 kr. 80 frt és 10 frt tőkekövetelések és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék (a h. bűszörményi kir. járásbíró) területén levő és a h.-bűszörményi 4947. szám alatti tjkvben foglalt A. I. 14604/b hrszám alatti ingatlanra 141 frt, a h.-bűszörményi 2804. szám alatti tjkvben foglalt A. I. 5530. hrsz. alatti ingatlanra 175 frt, a h.-bűszörményi 5306. szám alatti tjkvben foglalt A + 2963/a hrsz. alatti 2946. népsorszámu ház és udvarból álló ingatlanra 200 frt a zeleméri 1731. szám alatti tjkvben foglalt A. + 2723/a hrsz. alatti ingatlanból végrehajtást szenvedő által tényleg birt 1 holdra 191 frt 50 kr. végül a zeleméri 1950. szám alatti telekjegyzéknyvben foglalt

A. + 3189. hrsz. alatti ingatlanra az árverést 72 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi október hó 2-ik napján délelőtt 9 órakor ezen kir. járásbíró telegkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok bicsárának 10%-át vagyis 14 frt 10 kr., 17 frt 50 kr., 20 frt, 19 frt 15 kr., 7 frt 20 kr készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegélyezni.

Kelt H.-Bűszörményben, a kir. járásbíró mint telekkönyvi osztályánál 1889. július hó 6. napján.

D e á k
kir. eljárásbír.

A legjobb cigaretta papir.



Nem üres reklám, hanem a tudomány legelőkelőbb szemlélyiségek által bizonyított tény, hogy a

„Les dernières Cartouches“

cigaretta papir. Braunstein Frères gyárától.
(Páris, 65. Boulevard Exelmans.)
a legkönnyebb és legkitűnőbb.

A kereskedelemben előforduló különféle jobb cigarettapapírok előkelő tudósok által összehasonlító vegyelemzésnek alávetettek, úgy Dr. Pohl, a bécsi vegytani egyetem tanára, Dr. Liebermann tanár a budapesti állami vegytani állomás főnöke, újabb időben Dr. Soyka Hygieniai-tanár által a prágai német egyetemen és mindezen összehasonlító vegyelemzések mind-egyre azon eredményt adták, hogy a BRAUNSTEIN FRÈRES cég cigarettapapírosa a legfinomabb és legjobb.

Valódi csak azon papir, melynek etiquettjé mellékelte rajzhoz hasonló és BRAUNSTEIN FRÈRES céget visel. Ezen cég cigarettapapírjánál minden csomag annyit lapot tartalmaz, a mennyi az etiquettjén fejezve van.

Braunstein Frères

A gyára
cég alatti Bécsben, 1. k. Schottenring 25 sz.
raktár tart cigarettapapírjai és cigarettahüvelyek előállítására.

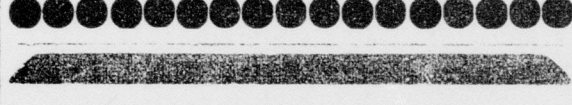
Megszabadultam,

a terhes szeplőktől,

Bergmann lilium tej-szappana

napontai használata által.

Kapható: egy darab 45 kr. Dr. Roth-schnek V. Emil gyógyszerárában (Telefon úszakötés.)



Bitfner's
CONFIFEREN-SPRIT

egy beteg vagy gyermek szobából sem szabadna hiányozni.
Egy fertőtlenítő szer az, mely az üde, hamisítatlan erdei azonos levegővel tölti be szobáikat, egy nélkül, hetlen belégzési szer gége és idegbajoknál, egy kitűnő szárvíz nyak és torok bántalmak ellen.

A Bitfner-fele Confiferen-Sprit csak is egyedül a készítőnél
BITFNER GYULÁNÁL
gyógyszerész Reichenauban, alsó Ausztriában kapható.

Egy palack Confiferen-Sprit ára 80 kr., 6 palack 4 frt, egy szétszóró készülék hozzá 40 kr., egy patent szétszóró készülék 1 frt 80 kr.

Óvakodjunk a hamisítástól
Mintán a Bitfner-fele Confiferen-Sprit körülbelül 3500 laboratóriumban utanoztatik, a t. közönség felkértek, hogy csak is Bitfner-fele Confiferen-Spritet kérjen, s ha lehet egyenesen a feltaláláshoz (Julius Bitfner, Apotheker in Reichenau, Niederösterreich) forduljon, ki 3 palackos szállítmányt már minden osztrák vagy magyar posta állomásra minden díj és portmentesen szállít.
Debreczenben kapható minden gyógyszerárában.

5922.
1889.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, miszerint a város tulajdonát képező következő földek u. m.

1. A Mikló-s-utca végén fekvő 5 hold, volt salétrom föld folyó 1889. évi november 1-től három évre, tehát az 1892-ik évi nov. 1-ig.
2. A Posta kert melletti 18 hold és 300 ööl föld.
3. A Vargakert melletti 21 hold és 1275 ööl úgynevezett majorsági luczernás föld.
4. A Boldogfalvai kert és M.-péresi ut közt fekvő 36 hold luczernás föld; és végre
5. A Tégláskert északi oldala és a vasut közt fekvő 26 hold és 1208 ööl föld a folyó 1889. évi október 1-től hat-hat évre tehát az 1895-ik évi október hó 1-ig terjedő időre, a város ház nagytanácsstermében folyó 1889. évi augusztus hó 28-ik napján d. e. 10 órakor tartandó nyilvános árverésen, — a városi számvevő hivatalban megtekinthető feltételek mellett, — haszonbérbe fognak adatni.

Miről az árverési kívánók azzal értesítettek, hogy az illető feltételekhez jelzett kikiáltási árak 10%-át bánatpénzül az árvereltető bizottság kezéhez készpénzben letenni tartoznak.

Debreczen, 1889. Augusztus 1.
A városi tanács.



ÁRJEJYZÉK.

az „ISTVAN“ gőzmalom készítményeinek
KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL, DEBRECZENBEN
és az 1887. április 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyűlésen megállapított s 1887. évi június 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módozatokra vonatkozó egyezmények szerint.

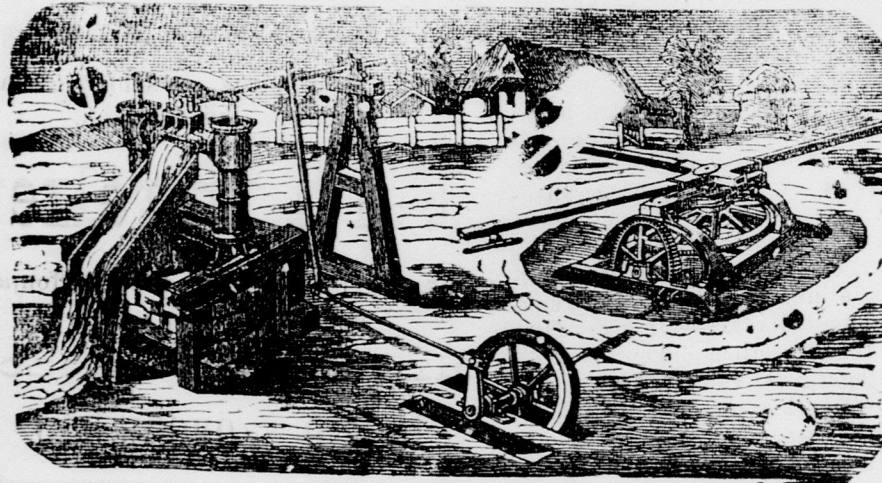
A. Asztali dara nagyszemű	100 kgr	18.20
B. Szinte közép szemű		17.20
C. Királyliszt		17.20
1. Lángliszt		16.80
2. Montliszt		16.40
3. Zsemlyelisztt 1-ső rendű		16.00
4. " " 2-od rendű		15.60
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű		15.20
6. " " 2-od " "		14.60
7. Közép kenyérliszt 1-ső		13.80
8. " " 2-od " "		13.00
8 1/2. Barna " 1-ső		12.00
8 3/4. " " 2-od. á 70 kgr.		10.40
9. Lángliszt " " á 70 kgr.		8.40
10. Veres liszt " " á 50 kgr.		5.00
11. Finom korpa zsákkal	50	5.00
12. Durva korpa zsákkal	á 50 kgr.	4.60

A finom és durva korpa árából eddig egyedül ez-itt 5%-től engedmény a fennmúlt egyezmény folytán szintén beszüntetett.
Debreczen, 1889. Julius 28.

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép és tüzelőszerek gyára, harang és ércöntő-éje
BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.



Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet,
kutakban és mindennemű szivattyukba
Elvállal teljes vízvezeték berendezését városok, földbirtokosok és magánk részére, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik
KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK
felszerelésére
szagmentes ürszékek
fellátására s minden vízművi munka gyors és pontos kiviteltére.
Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten köldetnek.

EGYETLEN BELFOLDI SZIVATTYU GYAR.